

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editură Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

Colonel Dr. MOȘINCAT V. CONSTANTIN

Viața ca experiență continuă

Născut în 25 iunie 1953, Rădulești, județul Satu Mare. Locuiesc în Oradea.

Aceste câteva gânduri n-ar fi avut nici o valoare, în alt context, pentru că n-au un anume scop filozofic, de cugetări alese, dacă nu ar fi fost transpuse în fapte de viață într-o experiență continuă de 50 de ani. Distinsul general Gheorghe Tudor Bihoreanul, care m-a onorat cu omenia și camaraderia Domniei sale, de dascăl spiritual și mentor în ale istoriei, spunea: „tot ce-i deasupra liniei este realizare, ce-i sub, e doar folclor”, iar istoria reține numai fapte memorabile.

Încercând o schiță, a ceea ce am realizat, constat că vorbele Dumnealui aveau acoperire de mare întindere. Timpul a decantat gândurile, ce m-au și le-am frământat, astfel că a rămas doar ceea ce am surprins și așternut pe hârtie, ceea ce banda magnetică și pelicula foto au prins din clipele de viață, trecute de la acel sfârșit de iunie din LM, promoția '72.

Ce de mult a fost, și cum a trecut atâta de iute, de parcă a fost ieri. Cum au trecut 50 de ani? Am încercat să privesc cu toată sinceritatea și demnitatea în oglinda vieții. Desigur că aceste secvențe, împărtășite, sunt cele mai semnificative, căci experiențele de viață, înșirate ca mărgelile pe o jumătate de veac, au fost presărate cu multe altele, dar care nu m-au marcat vizibil, ori nu au relevanță semnificativă.

Răbojul vieții a lăsat semnele sale vizibile, pe frunte, scrijelite pe scoarța memoriei și în brazda cutelor din obraz, la care, acuma, socotesc cât de profundă e zicala: „ce tineri și frumoși eram”, cu gândul bucuriei la marele nostru Eminescu: „*De pe galbenele file el adună mii de coji, / A lor nume trecătoare le înseamnă pe răboj*”//.

Mă fălesc, nu cu cei 50 de ani trecuți, ci cu modul plăcut și demn petrecuți. Mă mândresc cu ceea ce am izbutit. Odată fiind întrebat ce-aș schimba dacă... Am răspuns sec: Nimic. Pentru simplul motiv că nu se poate. Ce regret? Că pe răboj s-a îngrămădit timpul. Aș fi vrut să pierd numai răbojul timpului! Mi-e dor de timpul ce-a trecut. De aceea m-am întors cu bucurie spre locurile copilăriei, adolescenței și maturității de dor și drag. De câte ori am putut, căci nu-i așa „chemarea pământului și magnetismul său” te leagă, îți dă energie.

M-au bucurat nespus întâlnirile, revederile, ori și cele mai banale informații pentru reușita oricărui coleg. M-am întristat atunci când n-am mai recunoscut pe cineva care mi s-a adresa direct și nu îl identificam în memorie. Nu era vina mea. Timpul a trecut și prin mine. Și ce fain exemplu oferă cei care își țin jurnalul zilnic. Odată, după o sesiune ținută la Filiala Constanța, a Muzeului Militar Național, prezent fiind și generalul prof. univ. Dr. Nicolae Ciobanu, dis de dimineață, a bătut la ușa camerei unde eram cazat. M-a surprins când l-am văzut cu

un carnetel în mână, în care făcea însemnări zilnice. Pentru că uitase o strofă a cântecul pe care seara l-am interpretat cu toții, la întoarcerea de la recepția oferită de gazde în Constanța, la un restaurant, a venit să-și completeze notițele: „Vai săracii ungurii/ Cum și-o rupt ei ciucuri / Pe podul sătmarului / De dorul Ardealului!...//”. Cât de folositoare vor fi pentru acela care se va învrednici să facă o Bio-bibliografie a vieții eruditului dascăl, de istoria artei militare, din Colegiul Național de Apărare, rămâne de văzut. Asta cu siguranță aș face, să fie eu acela, că sunt al dracului de pilduitoare însemnările făcute, la cald, precum jurnalul lui Carol al II-lea „În zodia Satanei”.

M-au fascinat și bucurat deopotrivă, realizările tuturor aceluia care mi-au fost colegi, ori pe care i-am cunoscut pe traiectoria celor 50 de ani trecuți. M-au „vrăjit” pildele aceluia pe care i-am cunoscut doar din faptele lor cele mari. Deși, pe aceia, i-am surprins doar în splendoarea faptelor transcrise în cronici, i-am lăudat cât s-a putut, pentru că am încercat să păstrez proporția raportată la realizări. Ei sunt Eroii cărților mele dragi, generic numiți: OSTAȘI! Ostașii din rânduri. Cei care cu rigoare, din rânduri, au generat și dat Onoare și Onor Patriei, sub prestare de solemn Jurământ. Orice gând nerânduit ar fi rătăcit și ieșit din rânduri, ar fi fost o abatere de la regula însușită în anii adolescenței. Așa am înțeles și gândit rigoarea ordinei militare, însușită de la Căpitanul Berleanu și Locotenentul Năstăsescu, din Compania a 2-a la Liceul Militar „Ștefan ce Mare”!

Acel intim mister, din Cartea vieții mele, este deschis astăzi spre dreaptă confruntare. Redat necoafat, cu răspunderea și modestia autorului, rândurile izvorăsc din gânduri îndelung frământate. Ele nu concurează și nu se compară cu ale altora, cu nimeni și nimic. Nu ofensează realizările nimănui, poate, cel mult, le sporește ca informație și le fac mai strălucitoare. Gândurile mele nu umbresc opera nimănui, ci, poate, doar o întregesc, în altă dimensiune. E un mister autentic, unic și irepetabil căci clipa trăită devine doar următoarea amintire a vieții.

Grupe 1 la defilare: Blideran, Costin, Popa, Pătrășcanu, Onișă, Pisciță, Croitoru, Hendre, Moșincat

Carierea mea a pornit de la zero cunoștințe militare și relații de colectivitate, s-a întregit precum cuprinzi întregul univers intim al creațiilor și s-a îmbinat cu experiența acumulată de la oamenii excepționali întâlنيți și se revarsă acum redând tiparului drumul parcurs, cu pașii încrustați pe caldarâm.

Doar Ecoul amintirilor însoțește acest parcurs asumat și pavat de la plus cunoștințe, la minus uitare, care a surprins ceea ce tactul gândului a echilibrat în suișul vieții spre vârsta înțelepciunii. Drumurile deschise le-am urmat cu credința că mi-au fost rânduite ca încercări în viață, pe coridorul cărora trebuia să mă strecur pentru că, osatura virtuală genetică oferea această variantă, al cărui conținut, misterios, sau deschis, a capătat configurație reală de la gânduri la fapte, așternute în rânduri.

Ajuns în zona de cunoaștere – în care memoria timpului – a șters informații puțin utilizate și neactualizate, iar ciclurile de probleme, tot mai complexe, au ajuns să înnoade firul vieții fără puțința de-a fi tăiat ca orice nod gordian, socotesc că viața s-a rostogolit, în ritm ostășesc, uneori în marș forțat. Și astfel, din caietul vieții s-a tors și făcut ghem doar seva tinereții, înlocuindu-se ciclurile fictive și închipuirile paradoxale, pe coordonate precis definite ca realizări notabile.

Lumina devoalează topografia faptelor localizate în timp și spațiu. La ceas de bilanț afirm cu tărie că proiectele neîndeplinite au fost doar iluzii pasagere care au creionat culoarul de urmat, au fost limitate de constrângerile drumului real, raportat la posibilitățile momentului. Au dat sens, consistență și valoare la ceea ce am realizat. Au clarificat și separat confuziile, au limpezit orizontul prin acțiune. Au balansat și decantat și echilibrat potențele latente intime.

Ca un întreg condensat, „ego”-ul meu, *Eu sunt ceea ce Sunt*, precum spunea Mântuitorul Iisus, nu s-a dezlipit până acuma niciodată de mine! Și sunt același Costică Moșincat, pe care-l știți că s-a manifestat printre voi colegii din „G”, fără ca afirmațiile mele să fie confirmate, dar nici negate neapărat. Bun, că m-a dorit tata deștept, că m-a făcut mama frumos și adorat e știut, cu toate că nu cred că am strălucit mai mult decât ceilalți colegi și nu neapărat am ieșit din rând. Deschis am fost printre oameni, cu frumoasa educație dobândită acasă și în LM, pentru care ei, oamenii, cu siguranță, m-am apreciat și respectat. Și cred că am fost cu supunere față de Ordinea Celestă, cu prea-plin de bunătăți sufletești deprinse din pruncie, acumulate prin studii, sensibil la nevoile aproapelui, îmi place să cred... Responsabil și grijuliu cu mine și cei drag am fost. Așa mă văd după 50 de ani de la plecarea din LM!

Biografia și bibliografia adunată în 50 de ani oglindesc lucruri gândite și făcute. Marama lor are dungă tricoloră așezată ca podoabă prețioasă. Numele Constantin, primit în dar de la părinți, l-am cinstit și l-am impus cu respect și l-am ocrotit cu fapte pornite din bună voință. Fără a fi orgolios, am susținut și sprijinit toate inițiativele, atunci când faptele au fost rânduite cu răbdare, perseverență, și speranță spre un orizont pozitiv, folositor. Coroana de pe opera științifică, cel mult, strălucește odată cu bucuria acelor ce s-au ostenit la o lectura din „scoarță în scoarță”. Cu mulțumiri către Bunul Dumnezeu că mi-a dat putere și sănătate să aștern și aceste gânduri în... rânduri.

Acum 53 de ani, am plecat cu „valiza”, din gara Carei, pe drumul de fier al cătăniei. Și-mi amintesc cu mare plăcere de șansa ce am avut-o întâlnind acolo, nu numai dascăli devotați profesiei în cel mai înalt grad ci și niște Oameni minunați, colegi de clasă și promoție. Fără să supăr pe nimeni, numesc mai întâi pe prima noastră doamnă diriginta, Ana Bejinaru (chimie), prof. Floarea Băiețan (română), prof. Silvia Constantinovici (geografie), prof. Anghel Popa (istorie), prof. Nicolae Iacoban (matematică), prof. Dănuț Rădășanu (fizică), prof. Dumitru Mincu (psihologie), prof. Iacob Bertel (economie), prof. Aurel Cristea (sport). Ei ne-au fost deopotrivă profesori, instructori, educatori dar și „părinți” foarte grijulii, Oameni cu suflet de aur. Oricând citesc o poveste o localizez în timp și spațiu, o leg de conturul hărților desenate la geografie, de sensul de curgere al apelor, de trecători, bălăii și câte alte bogății livrești.

Cu regulile noi ale exigențelor militare regulamentare, cazon, ale companiei a 2-a, Cpt. Berleanu și Lt. Năstăsescu, ne-am acomodat relativ repede, deoarece competiția prietenească ne-a unit și stârnit „repetițiile” prin sprijinul reciproc și *umărul celui de alături* care era îndemn spre obiectivul de escaladat: Muntele Adolescenței, cum frumos a definit perioada din LM doamna dirigintă. Și câte nevoi nu aveam ca adolescenți... Câte vise s-au frânt, câte proiecte n-au prins contur, și de câte ori ne-am șters lacrimile după lectura unei scrisori de acasă. Și câtă bucurie genera sosirea „pachetului” de acasă! Cum asaltam în „planton” cele mai înalte trepte ale ierarhiei militare, până să auzim „Deșteptarea”!, ori să le continuăm cu ochii deschiși până când gornistul suna „Liniștea” noaptilor de vis! Toate se constituie în experiențe de viață. O viață la care m-aș întoarce de-aș mai avea vârsta, și ar mai fi condițiile de atunci!

Cât de entuziaști eram la galeria de susținere a colegilor sportivi: Mircea Popa, baschet-balistul, Lulu Taran – volei-balistul din primul lot al Liceului! Și cât de mult doream ca la fotbal clasa noastră să învingă în companie, batalion. Cu siguranță vă amintiți ce strânse erau partidele de ping-pong, disputate pe masa din holul clasei, când se duelau colegii mai buni, pe care-i mai încurcam câte odată: Toni Drăgan, Cornel Vlăgea, Luță Mardale și Vasile Vancea!? Dar cât de tare era *duelul cavalerilor* dintre echipa Micula-

Moșincat și ceilalți la orele de sport? De câte ori am urcat la bară fixă, ori am balansat și stat în mâini la bare paralele, nimeni n-a socotit, de câte ori am străbătut, la înviorare, traseul până la calea ferată sau câți km am parcurs pe pista din jurul platoului? Noi am trecut peste toate acele obstacolele cu voința de a învinge!

În acest context văd viața mea, de 50 de ani încoace, ca pe o experiență continuă. Experiențele din laboratoarele de chimie și fizică m-au făcut să nu uit niciodată ordinea și sensurile lucrurilor practice, cu de la sursă pornire, spre a închide circuitulelectric. Emoțiile de la tablă, la ora de matematică, că eu, al 5-lea poftit, va trebui să continuu ceea ce colegii mei nu izbutise anterior în exercițiu de la Olimpiada din 1936, au fost de natură a mă face să pricep că cel mai important lucru în viață este să înțelegi și să exersezi!. Asta a rămas, căci funcțiile, fracțiile, ori radicalii au fost înlocuiți cu... Nici lecțiile de economie nu pot fi uitate, căci, zi de zi, ne reamintesci de „bani și valoarea lor”. Privirea pătrunzătoare, care radia o bunătate sufletească, a pedagogului Dumitru Mincu, care „hipnotiza” parcă atenția distributivă, a fost îndemn pentru o

- la ovalul cu gustare – Bonto, Micula - Jos: Ungureanu, Moșincat, Hendre, Croitoru, Piscică, Onișa, Pătrășcanu, Popa, Costin, Blideran, sus: Vanca, Ispir, Vancea, Mircea, Sava, Pește, Nicoară, Creangă, Vlăgea, Mardale, Balaj, Paic, Capcelea, Perjă, Chitoroagă

atentă și părintească îndrumare. Toate ne-au format și călit voința de a învinge. Am ajuns ce suntem și datorită dascălilor noștri eminenți ca Oameni dedicați profesiei, avându-i ca model!

Aprecierile, cele de început, din cariera militară au venit din partea învățătorilor, profesorilor și apoi a comandanților. Am avut satisfacția ca în cei 26 de ani, cât am fost ofițer activ, munca mea să fie acoperită de calificativul „Foarte Bine”, și doar în doi ani de „Bine” (perioada studiilor din Academia Militară). Notările de serviciu au fost mai profunde, sau nu, după cum era și profilul intelectual al aceluia care le așternea pe hârtie și le semna. Când îmi îndrept gândul spre acele vremuri știu cât mă frământau unele *expresii* generale, care nu mi se potriveau. Oricât de laconice erau formulările, încadrate strict în tiparele formularelor, generau și un impuls, stimulau dorința de perfecționare. Și asta a dus la „recoltele” vieții. Din cât am izbutit să strâns sunt mulțumit. Pragul, întindea și intensitatea muncii a fost amprentată cu propriile doze de voință. Analiza aprecierilor am făcut-o, totdeauna, ca percepție a reflectării din oglindă. Și n-am spart oglinda vieții, și nici n-am deformat-o. Am încercat s-o „lustruiesc” să dea bine numai pentru liniștea sufletului meu. Căci la urma, urmei, totul era al meu și pentru mine!

Acest principiu l-am aplicat și în relațiile cu subalternii. Dacă eu am făcut din pornire lăuntrică ceva, că așa mi-a plăcut, așa am considerat de bine și pentru alții. Nimic de suprafață, de ochii lumii, cum se spune. Și tare mult îmi place să cred și să văd lucru bine făcut, precum l-am văzut la tata. Nu mai țin minte când am auzit prima dată vorba asta la tata: „*nu fă treabă de mântuială!*” și am ținut-o minte.

Și mai țin minte că am pornit de acasă, în 1969, cu sfatul părintesc: „*poartă-te așa încât să nu-ți fie rușine de ce ai făcut!*” Și mi-a fost tare rușine când căpitanul Berleanu m-a scos în fața careului pentru că, reântorși la LM, din ultima vacanță, mi-am uitat „valiza” și mantaua în tren. Trenul făcea aproape 24 de ore din Carei, până la Câmpulung, cu schimbare la 11 noapte la Cluj, continuam călătoria, de pe la 3-4 noaptea, cu personalul spre Câmpulung. Eram singurul LM-ist în compartiment, iar de la Dej urcase ceilalți colegi de clasă care venise de la Satu Mare, Baia Mare și Dej. Mi-am lăsat „valiza” acolo, în compartimentul în care găsisem loc în Cluj, și m-am dus la 2-3 vagoane mai încolo, spre colegi, și acolo cu discuții a trecut vremea, iar când trenul a intrat în gara de Est C-lung am căutat, fără a identifica vagonul cu mantaua și valiza. Am coborât, pentru a nu întârzia la sosire, fără ele. Eram singurul LM-ist din gară fără manta și caschetă! Am rămas de pomină, dar și cu morala faptei: *cine face ca mine, ca mine să pățească!* M-am ferit de tren, cât am putut, și am preferat mașina, deși ca fiu de ceferist, am învățat să

număr garniturile de trenuri, și vagoanele care treceau, prin gara Carei, încărcate cu cereale, iar tata mă punea să socotesc cât grâu (în tone și volum) mergea la ruși, ca despăgubire de război!

Aprecierile, din acel careu al companiei a 2-a a căpitanului Marian Berleanu, erau o reflectare a faptelor mele, prin percepțiile altora, după cum și cele nerostite, citite pe buzele și în ochii colegilor erau, probabil, cele mai aspre, dar datătoare de energie pentru îndreptarea de urgență. Morala faptei mi-a fost călăuză, iar osteneala de după, o mângâietoare recompensă prin acel sincer bravo sau mulțumesc! Am învățat din pățanie să ofer cu bucurie și să răsplătesc cu dărnicie faptele celor apropiați, merituoși.

Diplomele, ca semn al recunoașterii unor fapte, mi-au onorat cariera. Sunt multe și diverse. Ele provin din medii academice, culturale, militare, din țară și internaționale. Multe sofisticate, altele simple dar bine simțite. Toate de mare cinste în iconostasul sufletului meu. Fiecare cu istoria, cuprinderea și povestea sa. Toate cântăresc egal deoarece, pe rând, mi-au produs emoții și bucurii. De povestit nepoților.

Câteva dintre considerațiile și aprecierile primite ca dedicații pe cărțile strânse, mai bine de o jumătate de veac, îmi sunt tare dragi. Ele mă onorează, sunt ca niște distincții cavalești! Am scris și dedicat la rândul meu multe și alese considerații aceluia care s-au ostenit a lectura gândurile înșiruite în cărțile și revistele editate.

La ceasul aniversar, al 50-lea de la încheierea unei etape frumoase și tumultuoase din viața mea, afirm cu mândrie că experiențele de viață au urmat un drum cu urcușuri spre care am ținut, așa cum am fost învățați în LM, dar și cu neîmpliniri. M-am specializat în simfonia motoarelor de tanc și, în vâie de șenile, am luat, 2 ani consecutiv, cu Pl. 1/Cp. 3 (Lt. Ioan Ignat), din B.2 Tc. (Lt. col. Stan Neagu)/ R. 21 Tc., titlul de „Pluton de frunte”, apoi 5 ani am fost ales secretar Comitet UTC, la Regimentul pe care ulterior, ca istoric, l-am botezat „*Menumorut*”. După 1 an de secretar BOB, am fost admis la Academia Militară, obținând licența în științe politico-militare, promoția august 1984.

După un an la Beiuș¹, am revenit la Oradea, în 1985, la R. 21 Mc. (botezat tot de mine) „General Traian Moșoiu”, iar apoi la comandamentul D.11 Mc. „Carei”, ca instructor cu propaganda, până în ianuarie 1990, apoi din nou la R. 21 Tc, Ofițer 2 la BOPL. Din 1992 am fost numit Șef secție – Muzeul Militar Național „*Regele Ferdinand I*” – Filiala Oradea, instituție al cărei tematică și expoziție de bază am realizat-o, funcție din care am trecut în rezervă, anticipat, cu gradul de colonel.

Am continuat să activez pe tărâm cultural-științific și ca urmare am continuat studiile doctorale (1996-2006), finalizate cu teza: *Politica de apărare a vestului României (1930-1940)*, sub coordonarea prof. univ. Dr. Viorel Faur. Consemnez cu bucurie faptul că unul dintre referenți a fost col. prof. univ. Dr. Alexandru Baboș, fost coleg de LM, din 12 F – atunci rector al Academiei „*Nicolae Bălcescu*” din Sibiu. Am publicat 21 lucrări de autor, 8 coautor și am coordonat peste 20. Am participat la dezbateri, Sesiuni științifice, Congrese pe teme istorice în țară, precum și în R. Moldova și Ungaria. Am scris peste 250 articole apărute în reviste de specialitate, volume omagiale, anuare, sesiuni și presă.

Sunt membru al UZPR și corespondent pentru mai multe redacții. Dețin o Revistă de cultură și istorie „**Cetatea Cavalerilor**”, cu apariție lunară online, în cadrul Bibliotecii Bravului Cavalier ([https://: biblioteka-cavalerilor.ro](https://biblioteca-cavalerilor.ro)).

Inelul vieții de familie a fost o altă experiență continuă -

Înmânarea steagului *Cavalerilor de Clio*, pentru Filiala din Australia, lui George Roca – Oradea, 16 iunie 2022

¹ *Beiușul și lumea lui, vol. VI, Oameni de seamă din țara Beiușului*, Ed. Academia Română, p.625-626

având privilegiul și fericirea statorniciei alături de soția Voichița Maria, să petrecem până acum 45 de ani în dragoste și respect reciproc – să avem un fecior, Sergiu Codrin, pe care să-l creștem și să-l facem inginer topograf, expert, cu firmă proprie. El ne-a bucurat cu nora Laura Mihaela, și două frumoase nepoțele: Viviana-Maria și Andreia-Bianca. În viața de familie am experimentat de toate: de la suficient la excedentar, la maxime economii, investiții, afaceri care ne-au solidarizat și întărit în credința că tot ce-ți dorești se poate.

La acest jubileu de întâlnire sentimentală cu educatorii noștri și colegi declar că sunt pe deplin mulțumit de cât, cum și ce am făcut în 50 de ani, de când am **Jurat Credință Patriei mele România!**

Înfășurat în Tricolorul Datoriei de român, răspund și astăzi, **PREZENT la Apelul Solemn al Promoției '72, al Clasei 12G!** cu aceste gânduri înșirate precum mărgăritarele în rândurile vieții. Spiritul acestui **Munte al Adolescenței** m-a inspirat, călăuzit și întărit în credință și acțiune. Respect și recunoștință tuturor educatorilor noștri.

Îndrept pios gând spre cei 12 colegi din „12 G” ce nu mai sunt printre noi, rugându-l pe Bunul Dumnezeu să-i odihnească în Pace!

Urez tuturor profesorilor din Liceul Militar „Ștefan cel Mare”, comandanților și foștilor colegi din Promoția '72, **multă sănătate și bucurii, până la următoarea revedere!**

6

La a 69-a aniversare - 25 iunie 2022 - familia Moșincat: Sergiu, Costel, Maria (sora), Mihaela Laura (nora), Voichița Maria (soția), Viviana-Maria și Bianca-Andreia – nepoate